

สร้าง ความเข้าใจเบื้องต้น

กฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

ปรับปรุงครั้งที่ 1

ประชารัฐ

จัดการร่วม

ป่าชุมชน

คนอยู่กับป่า

๕
เกอกูต

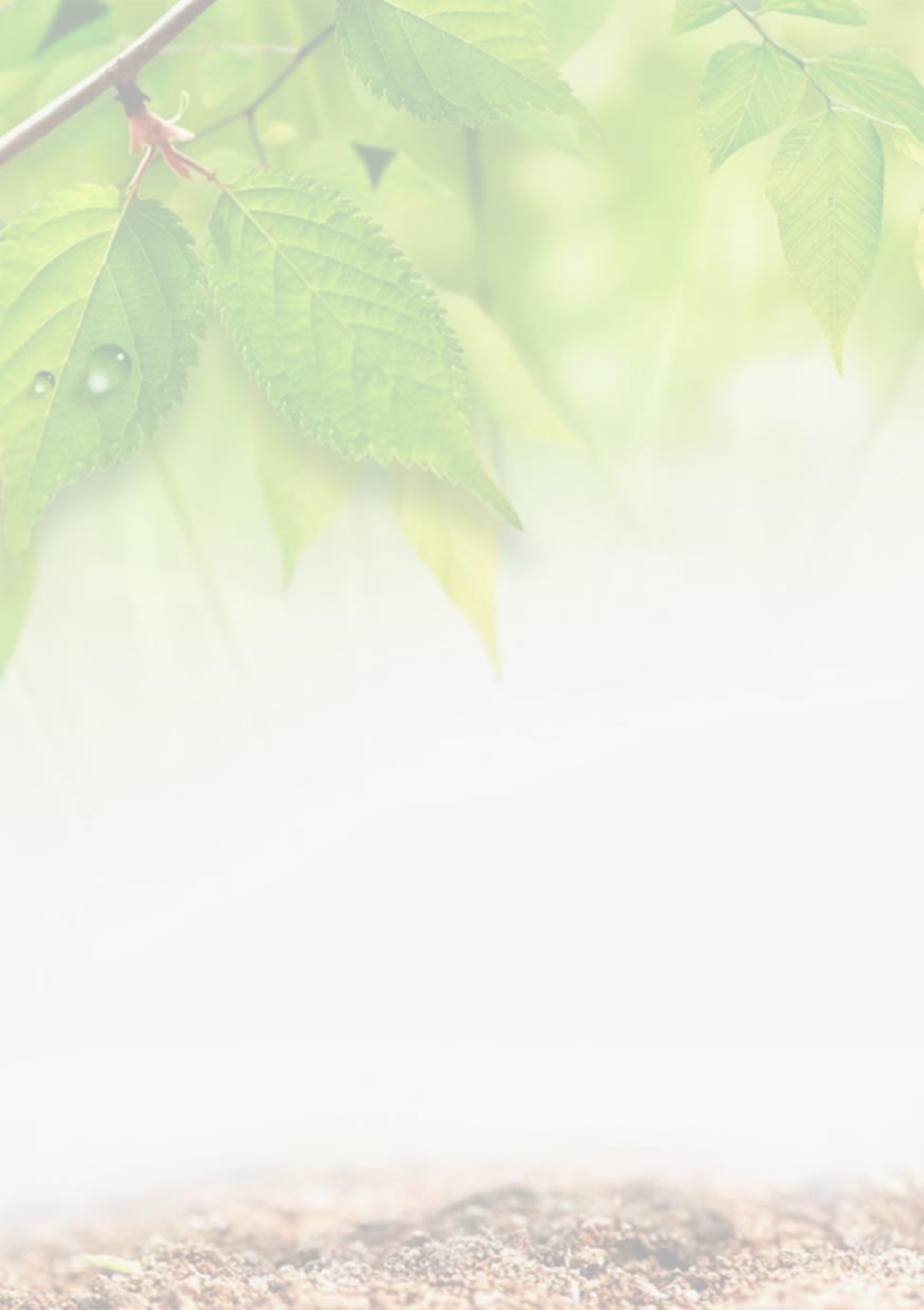
๕
สมดุ

๕
ยังยืน

พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562

กรมป่าไม้

คำนำ

กรมป่าไม้ดำเนินการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐ ในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าที่อยู่ใกล้ชุมชนในรูปแบบ “ป่าชุมชน” มาเป็นเวลายาวนาน ภายใต้พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ซึ่งยังมีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของคณะกรรมการและสมาชิกป่าชุมชนในการบริหารจัดการป่าชุมชนตามกฎหมาย

ต่อมาในยุครัฐบาล คสช. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้มีนโยบายที่จะรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยกำหนดให้มีการ “ขยายป่าชุมชน” ให้ครอบคลุมทั้งประเทศและรัฐบาลมีนโยบายด้านการปฏิรูปประเทศ เร่งรัดการออกกฎหมายป่าชุมชน เพื่อให้มีกฎหมายเฉพาะรองรับการบริหารจัดการป่าชุมชน เพื่อเป็นกลไกในการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจให้พี่น้องประชาชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายวราวุธ ศิลปอาชา) ได้มอบนโยบายให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ปฏิบัติภารกิจโดยเน้นการมีส่วนร่วมของพี่น้องประชาชน เพื่อให้รัฐได้ป่า ประทานที่ทำกินและสร้างความสุขให้กับพี่น้องประชาชน ซึ่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 136 ตอนที่ 71ก หน้า 71 ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

ดังนั้น เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับพี่น้องประชาชนและเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ จึงได้จัดทำเอกสารสร้างความเข้าใจเบื้องต้น “กฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน” เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชน และผู้สนใจ ได้เข้าใจถึงเจตนารมณ์ในการออกกฎหมายป่าชุมชน โดยผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับพี่น้องประชาชนต่อไป

(นายอรรถพล เจริญชันษา)

อธิบดีกรมป่าไม้

สารบัญ

	ปัญหาการดำเนินงานป่าชุมชน	1
	28 ปี เส้นทาง การเดินทางของ พ.ร.บ. ป่าชุมชน พ.ศ.2562	2
	เหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมายป่าชุมชน	4
	หลักการและเหตุผล	7
	องค์ประกอบของ พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562	8
	เจตนารมณ์ของกฎหมาย	9
	ป่าชุมชน คือ?	10
	โครงสร้างการบริหารและดำเนินงานป่าชุมชน	11
	คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน	12
	คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด	14
	คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน	16
	สมาชิกป่าชุมชน	17
	เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน	18
	เครือข่ายป่าชุมชน	20
	องค์กรภาคประชาสังคม	21
	พนักงานเจ้าหน้าที่	22
	พื้นที่ที่สามารถขอจัดตั้งป่าชุมชนได้	24
	วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งป่าชุมชน	25
	การขอจัดตั้งป่าชุมชน และสถานภาพป่าชุมชน	26
	ขั้นตอนการจัดตั้งป่าชุมชนและการกำหนดขนาด	27
	กรอบการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชน	28
	ข้อห้ามกระทำการในป่าชุมชน	30
	การศึกษาค้นคว้า วิจัยในป่าชุมชน	31
	ไม้ทรงคุณค่า	32
	บทลงโทษ	33
	ป่าชุมชนที่จัดตั้งตามกฎหมายป่าไม้เดิม	34
	สิ่งที่ป่าชุมชนต้องดำเนินการตามพ.ร.บ.ป่าชุมชน	35
	การเพิกถอนป่าชุมชน	36
	เงินค่าปรับ/เงินรายได้/ทรัพย์สินส่วนกลาง	37
	กฎหมายลำดับรองตาม พ.ร.บ. ป่าชุมชน พ.ศ. 2562	38
	คำนิยาม	42

ปัญหาการดำเนินงานป่าชุมชน

ที่อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และ พ.ร.บ.ป่าไม้ พุทธศักราช 2484

• ด้านการจัดตั้งป่าชุมชน

❖ ผู้ได้รับอนุญาตโครงการป่าชุมชนตามกฎหมายคือพนักงานเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการป่าชุมชน เป็นผู้ช่วยพนักงานเจ้าหน้าที่

❖ โครงการป่าชุมชนมีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด ต้องต่ออายุโครงการเพิ่มภาระให้ชุมชนและเรื่องงบประมาณ

❖ ขาดแรงจูงใจในการจัดตั้งป่าชุมชน

• ด้านการบริหารจัดการป่าชุมชน

❖ การบริหารจัดการป่าชุมชนโดยคณะกรรมการป่าชุมชนกระทำโดยไม่มีกฎหมายรองรับ จึงมีข้อจำกัดหลายประการ

❖ ประชาชนร่วมดูแลป่า แต่การใช้ประโยชน์จากป่าบางประการ ยังมีข้อจำกัด จึงเกิดความคลางแคลงใจกับเจ้าหน้าที่รัฐ ขาดแรงจูงใจในความร่วมมือ

• มีข้อจำกัดในเรื่องของกฎหมาย

❖ การใช้กฎหมายป่าไม้เดิมที่อยู่ ซึ่งเป็นกฎหมายควบคุม มาใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริม จึงมีข้อจำกัดหลายประการ

❖ กฎหมายในปัจจุบัน ยังไม่ได้เปิดโอกาสในเรื่องของสิทธิที่เป็นธรรมในการบริหารจัดการป่า เช่น สิทธิการใช้และพัฒนาแหล่งน้ำจากป่าชุมชน เพื่อการอุปโภคบริโภค

❖ การตีความของกฎหมายป่าไม้ ยังมีข้อขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและชุมชน เช่น กิจกรรมการสร้างฝายถาวร การจัดทำประปาภูเขา เป็นต้น

28 ปี เส้นทางการเดินทางของ

ร่าง พ.ร.บ. ป่าชุมชน ฉบับแรก

กรมป่าไม้พิจารณาข่าง
พ.ร.บ.ป่าชุมชน

ฉบับ สนช.

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย
ร่าง พ.ร.บ.ป่าชุมชน
ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้อง
และเป็นอันตกไป

ฉบับ กรม

กรมป่าไม้
คณะทำงานพิ
ร่าง พ.ร.บ.

เริ่มต้น

2534

2535

2550

9 หมวด 66 มาตรา

25

9 หมวด

2536
-
2549

9 หมวด 76 มาตรา

2557

มีร่าง หลายฉบับ

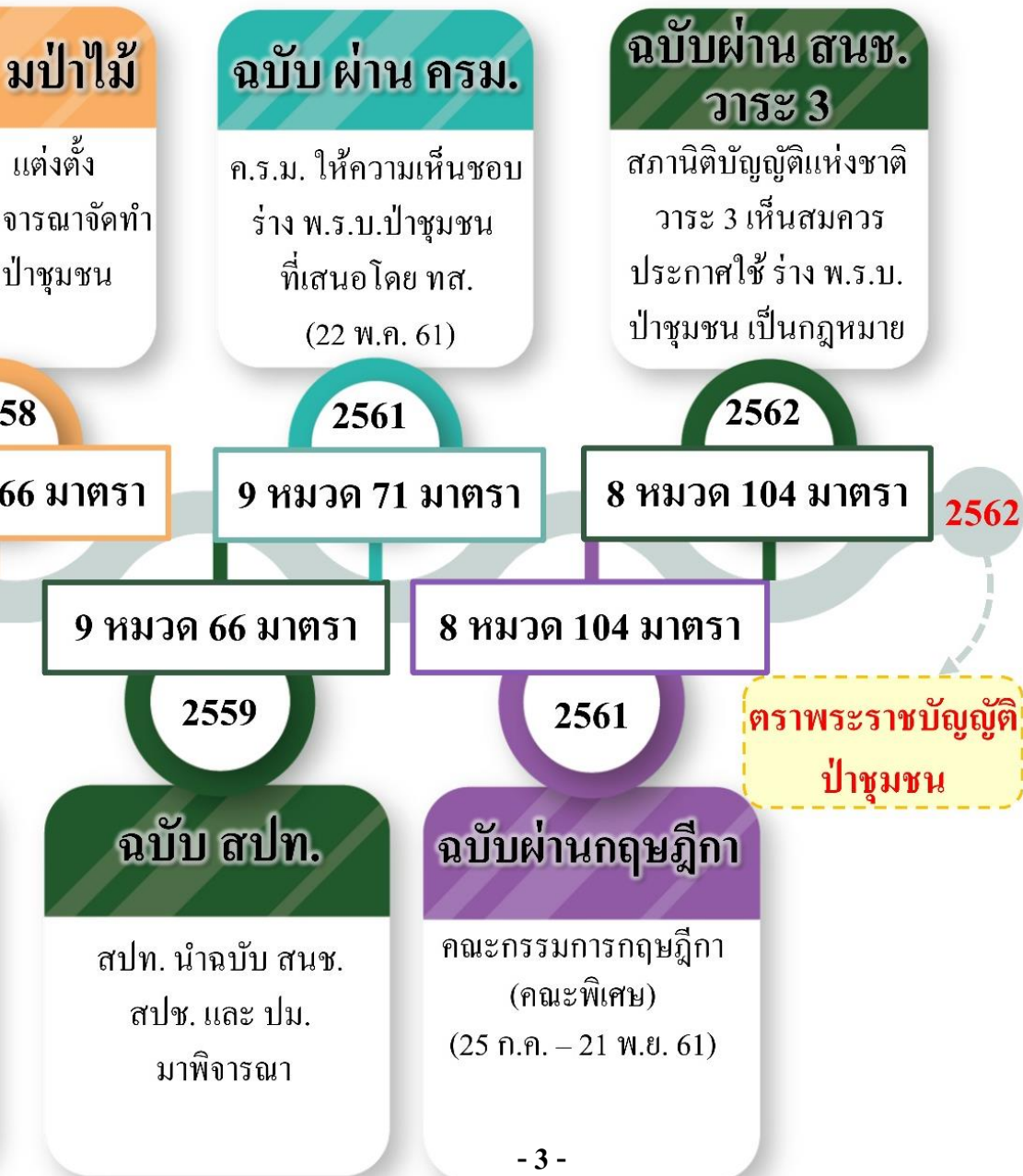
- ฉบับประชาชน
- ฉบับพรรคความหวังใหม่
- ฉบับพรรคประชาธิปัตย์
- ฉบับ กนภ./ฉบับพรรคชาติไทย
- ฉบับพรรคชาติไทยพัฒนา

ฉบับ สปช.

- ร่าง พ.ร.บ.ป่าชุมชน
นอกเขตป่าอนุรักษ์
- สปช. หมดวาระ

คณะกรรมการ
นโยบายป่าไม้แห่งชาติ
ให้กรมป่าไม้ปรับปรุง
กฎหมายให้เอื้ออำนวย
ต่อการจัดการป่าชุมชน

พ.ร.บ. ป่าชุมชน พ.ศ. 2562

เหตุผลความจำเป็น ในการตรากฎหมายป่าชุมชน

ป่าชุมชนภายใต้
พ.ร.บ.ป่าสงวน 2507 , พ.ร.บ.ป่าไม้ 2484

กฎหมายควบคุม

เกิดความร่วมมือ
ในรูปแบบประชารัฐ

มีการรักษาป่าและปลูกฟื้นฟู
อย่างมีส่วนร่วม

ป่าชุมชนมีการใช้ประโยชน์
อย่างสมดุลและยั่งยืน

ใช้ประโยชน์จากป่าได้เพื่อ
การใช้สอยในครัวเรือน

ชุมชนจะเป็นกำลังสำคัญ
ช่วยเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังรักษาป่า

สิทธิ

มีข้อจำกัดเรื่อง สิทธิชุมชน
ในการใช้ประโยชน์จากป่า
และกิจกรรมอื่นๆ ที่ต่อเนื่อง
เช่น สิทธิการใช้น้ำ

ไม้ที่ปลูกเอง
มีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์
เวลาตัดต้องขออนุญาต

ผลผลิตจากป่าการใช้ประโยชน์
เพื่อการค้า ยังไม่มีความชัดเจน

หน้าที่

ผู้ได้รับอนุญาต คือ พนักงานเจ้าหน้าที่

คณะกรรมการป่าชุมชนไม่มีอำนาจ
ตามกฎหมายในการดูแลป่า

การปฏิรูปกฎหมายตามนโยบายรัฐบาล เร่งรัดออกกฎหมายป่าชุมชน

ป่าชุมชนภายใต้
พ.ร.บ.ป่าชุมชน

กฎหมายส่งเสริม

สิ่งที่ดีขึ้น

มีกฎหมายเฉพาะทำให้คล่องตัว
ในการจัดการป่าชุมชน

สามารถขยายการจัดตั้งป่าชุมชน
เพิ่มมากขึ้น นำไปสู่ป่า 40%

คณะกรรมการป่าชุมชน สามารถ
ดูแลป่าชุมชน โดยมีกฎหมายรองรับ

เพิ่มรายได้ครัวเรือนทำให้ชีวิต
ความเป็นอยู่ของประชาชน
ดีขึ้น

ประชาชนที่ดูแลป่าได้รับสิทธิ
ในการใช้ประโยชน์จากป่า
ตามกฎหมาย

สรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562

หลักการและเหตุผล

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้ชุมชนได้ร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืน ในรูปแบบของ ป่าชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการป่าชุมชนและได้ประโยชน์จาก ป่าชุมชน อันจะส่งผลให้ชุมชนดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพของประเทศให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน

จึงจำเป็นต้องตรา

พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562

8 หมวด 104 มาตรา

- ❖ บทนำ
- ❖ หมวด 1 บททั่วไป
- ❖ หมวด 2 คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน
- ❖ หมวด 3 คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด
- ❖ หมวด 4 การจัดตั้งป่าชุมชน
- ❖ หมวด 5 การจัดการป่าชุมชน
- ❖ หมวด 6 การควบคุมดูแลป่าชุมชน
- ❖ หมวด 7 การเบิกถอนป่าชุมชน
- ❖ หมวด 8 บทกำหนดโทษ
- ❖ บทเฉพาะกาล

เจตนารมณ์ของกฎหมาย

มุ่งหมายให้บุคคลและชุมชนได้ประโยชน์จากป่าชุมชน เกิดเจตคติในการดูแลรักษาและจัดการป่าชุมชนร่วมกับรัฐ เพื่อป้องกันการตัดไม้โดยผิดกฎหมายและการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพในป่าให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และคงอยู่เป็นมรดกทางธรรมชาติของประเทศ และของมนุษยชาติสืบไป และมุ่งหมายเพื่อกำหนดสาระแห่งสิทธิของบุคคลและชุมชน ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา ตลอดจนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยรับรอง

มาตรา 3

ป่าชุมชน คือ ?

ป่านอกเขตป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่อื่นของรัฐนอกเขตป่าอนุรักษ์ ที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชน โดยชุมชนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา ตลอดจนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพในป่าชุมชน อย่างสมดุลและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4

โครงสร้างการบริหารและดำเนินงานป่าชุมชน

มีคณะกรรมการ 3 ระดับ

- คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน (มาตรา 9)
- คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด (มาตรา 23)
- คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน (มาตรา 44)

สิ่งที่ดีขึ้น

- คณะกรรมการทั้ง 3 คณะทำหน้าที่ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการในการดำเนินการจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของป่าชุมชนและแผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติ จนถึงระดับนโยบายเพื่อทำหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการทั้ง 3 คณะ มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน และมีการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของคณะกรรมการทั้ง 3 คณะอีกด้วย
- เป็นการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละพื้นที่

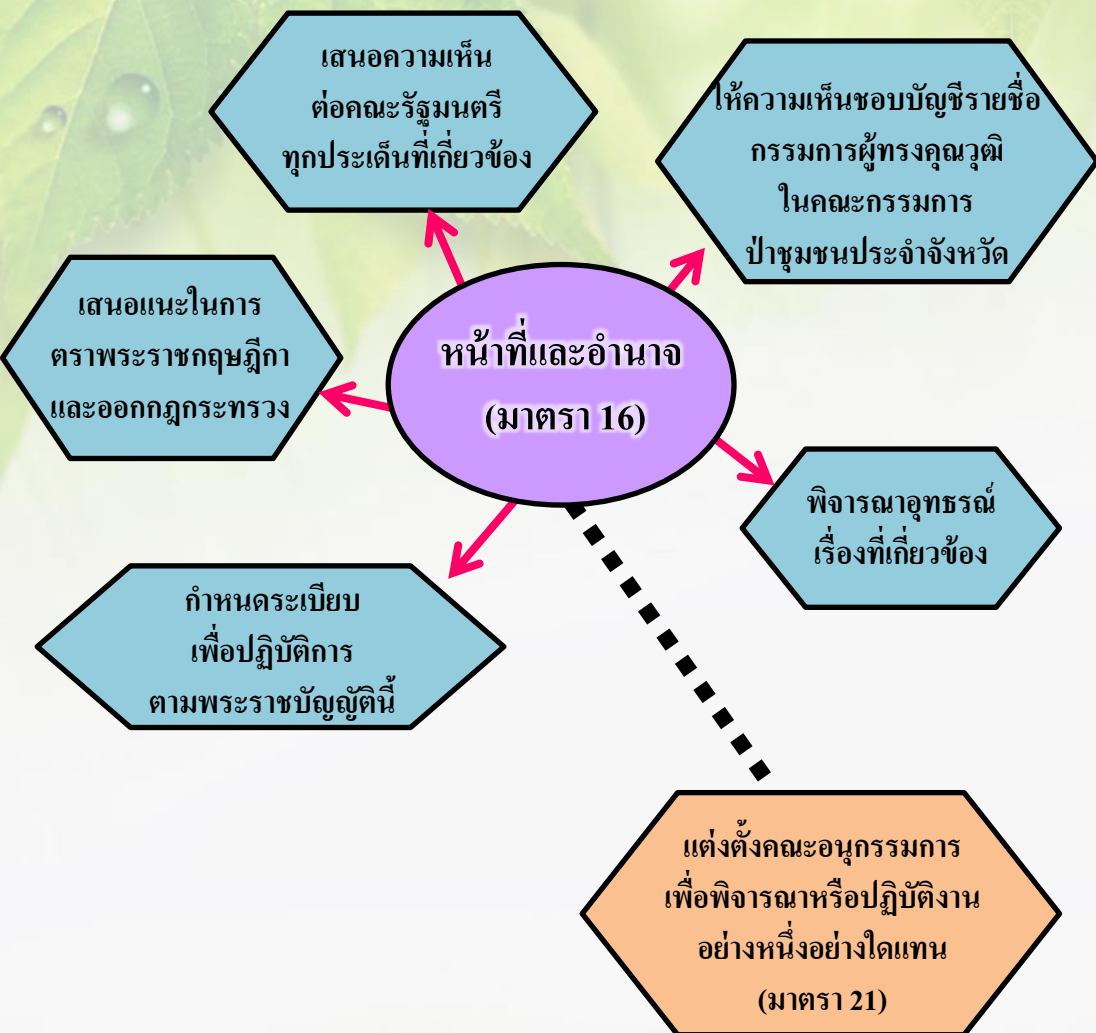
คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

- รองนายกรัฐมนตรี
 - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ปลัดกระทรวงกลาโหม
 - ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 - เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
 - อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
 - อธิบดีกรมที่ดิน
 - อธิบดีกรมชนารักษ์
 - อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน
 - อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
 - อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 - อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
 - ผู้ทรงคุณวุฒิ 8 คน ซึ่งแต่งตั้งจาก...
 - + ผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม 2 คน
 - + ผู้ที่มีความรู้ เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2 คน
 - + ผู้แทนประชาชนเครือข่ายป่าชุมชนระดับจังหวัด 4 คน
 - อธิบดีกรมป่าไม้
 - อธิบดีกรมป่าไม้ แต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น
- ประธาน
- รองประธาน
- กรรมการ
- กรรมการและเลขานุการ

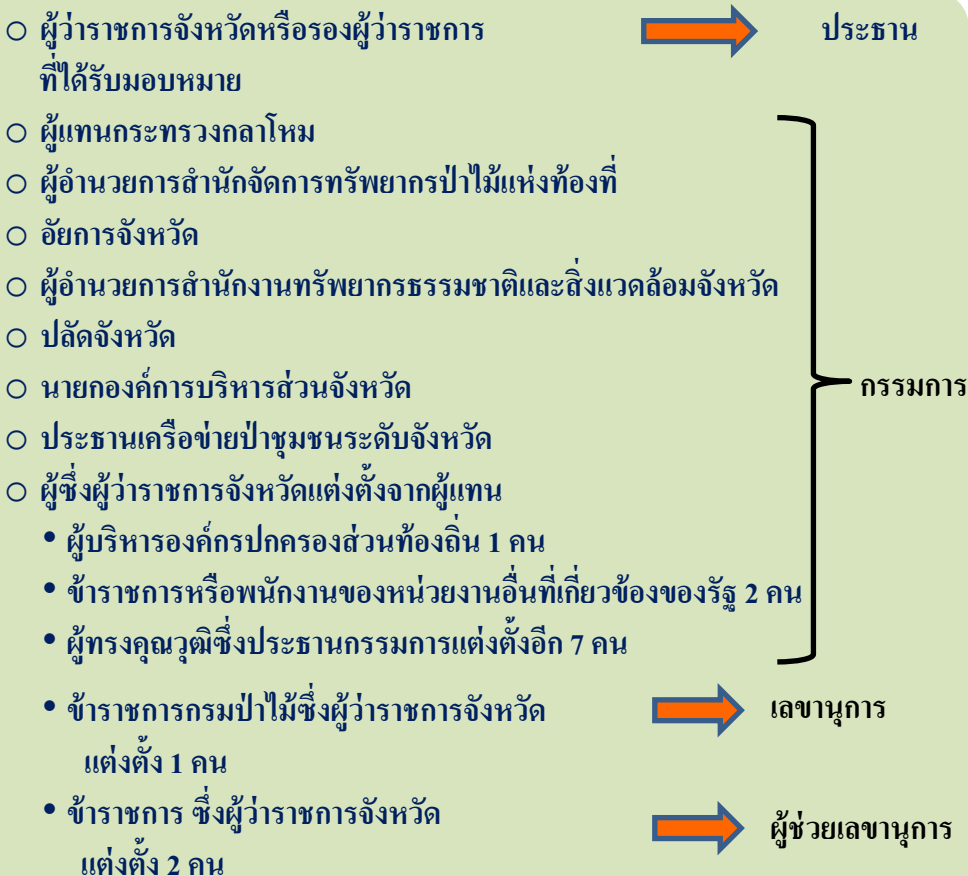
รวมคณะกรรมการ 22 ท่าน (ภาครัฐ 14 : ภาคประชาชน 8)

(มาตรา 9)

คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

รวมคณะกรรมการ 18 ท่าน (ภาครัฐ 8 : ภาคประชาชน 10)

(มาตรา 23)

คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

หน้าที่และอำนาจ

(มาตรา 26)

- พิจารณาคำขอ**การจัดตั้งป่าชุมชน** ขยายเขตป่าชุมชน หรือเพิกถอนป่าชุมชน

- อนุมัติแผนจัดการป่าชุมชน เห็นชอบ/ควบคุมดูแล ข้อบังคับป่าชุมชน รวมทั้งติดตามประเมินผลการจัดการ ป่าชุมชนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

- ถอดถอนกรรมการจัดการป่าชุมชน

- แต่งตั้งและถอดถอนเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน

- พิจารณาอุทธรณ์มติการให้พ้นจากการเป็นสมาชิก ป่าชุมชน

- ให้คำแนะนำปรึกษาต่อคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ในการจัดการป่าชุมชน

คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

ผู้มีรายชื่ออยู่ในบัญชีคำขอจัดตั้งป่าชุมชน

ตามมาตรา 33 (3) เป็นคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

(มาตรา 42)

คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน มีหน้าที่และอำนาจ (มาตรา 44)

- ร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น
- ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน หลักเกณฑ์การรับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชน และการจัดการทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน
- ดูแลรักษาป่าชุมชน บำรุงและฟื้นฟูป่าชุมชน ส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชน
- ดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน รวมทั้งจัดทำบัญชีทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด และรายงานให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบทุกปี
- ดูแลให้สมาชิกป่าชุมชนปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้
- สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับออกจากป่าชุมชน หรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ ในเขตป่าชุมชน เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับตามพระราชบัญญัตินี้
- ใกล้เคียงหรือประณีประนอมเมื่อเกิดความขัดแย้งในการจัดการป่าชุมชน
- ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่มีการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิด
- มีมติรับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชน หรือมีมติด้วยคะแนนเสียงจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ให้สมาชิกป่าชุมชนพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชน
- ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน

สมาชิกป่าชุมชน...คือใคร?

สมาชิกของป่าชุมชนที่ได้จัดตั้ง
ตามพระราชบัญญัตินี้

(มาตรา 4)

สมาชิกป่าชุมชนซึ่งได้รับการเสนอชื่อ
โดยคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน
เข้าร่วมเป็น “เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน”

(มาตรา 27)

เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน

ผู้ซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชน
ประจำจังหวัด พิจารณาแต่งตั้งจาก

- เจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้หรือหน่วยงานของ
รัฐที่เกี่ยวข้อง
- สมาชิกป่าชุมชนซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดย
คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เพื่อให้
ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
(มาตรา 27)

สิ่งที่ดีขึ้น

- เปิดโอกาสให้ภาคประชาชน (สมาชิกป่าชุมชน) เข้ามามีส่วนร่วม
ดำเนินงานเป็นเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน

เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน

หน้าที่

- ✓ ตรวจสอบพื้นที่และตรวจตราดูแลการดำเนินการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนของสมาชิกป่าชุมชนและบุคคลที่ใช้สมาชิกป่าชุมชน และการดำเนินกิจการต่าง ๆ ในป่าชุมชน
 - ✓ แนะนำ ให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกแก่บุคคลในชุมชนและบุคคลที่อยู่รอบพื้นที่ ป่าชุมชนในการดูแลรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชน รวมทั้งรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น
 - ✓ ป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน
 - ✓ สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
 - ✓ รายงานคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเมื่อปรากฏว่ามีกรณีจะต้อง เพิกถอนป่าชุมชนทั้งหมดหรือบางส่วน
- (มาตรา 64)

เครือข่ายป่าชุมชน

การรวมตัวกันของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนหรือสมาชิกป่าชุมชนของป่าชุมชนต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่การจัดการป่าชุมชนร่วมกันอย่างยั่งยืนและได้มีการจดแจ้งการเป็นเครือข่ายป่าชุมชนต่อกรมป่าไม้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

(มาตรา 4)

ผู้แทนประธานเครือข่าย
ป่าชุมชนระดับจังหวัด
จำนวน 4 คน (จาก 4 ภาค)
ร่วมเป็นคณะกรรมการ
นโยบายป่าชุมชน

ประธานเครือข่าย
ป่าชุมชนในแต่ละจังหวัด
ร่วมเป็นคณะกรรมการ
ป่าชุมชนประจำจังหวัด

องค์กรภาคประชาสังคม

องค์กรที่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลที่มี
วัตถุประสงค์ด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือองค์กรอื่นที่ไม่ได้
เป็นนิติบุคคล แต่มีผลงานด้านการคุ้มครอง
สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
อย่างต่อเนื่องเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยมีได้มีการหา
ผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน และได้มีการ
จัดแจ้งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมต่อกรมป่าไม้
ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด (มาตรา 4)

ผู้แทนองค์กร
ภาคประชาสังคม
จำนวน 2 คน ร่วมเป็น
คณะกรรมการนโยบาย
ป่าชุมชน

ผู้แทนองค์กร
ภาคประชาสังคม
จำนวนไม่เกิน 2 คน
ร่วมเป็นคณะกรรมการ
ป่าชุมชนประจำจังหวัด

พนักงานเจ้าหน้าที่

ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการ
ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 4)

หน้าที่และอำนาจ

- (1) ร่วมกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นตามมาตรา 49 (มาตรา 44(1))
- (2) ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ขุดหาแร่ เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน (มาตรา 63(2))
- (3) การศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ต้องแจ้งให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบและต้องรายงานผลการศึกษาให้คณะกรรมการฯ ทราบ (มาตรา 66 วรรคสอง)
- (4) ตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับป่าชุมชนและการปฏิบัติตามพ.ร.บ. นี้ และในกรณีที่พบว่าคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพ.ร.บ. นี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพ.ร.บ. นี้ ให้รายงานผลต่ออธิบดีโดยมิชักช้า (มาตรา 67(1))
- (5) สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกจากป่าชุมชน หรือให้งดเว้นการกระทำใด ๆ ในป่าชุมชน ในกรณีที่มิใช่ข้อเท็จจริงปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพ.ร.บ. นี้ (มาตรา 67(2))
- (6) ค้นบุคคลหรือยานพาหนะ ในกรณีที่มิใช่เหตุอันควรเชื่อว่ามีกระทำความผิดตามพ.ร.บ. นี้ (มาตรา 67(3))

พนักงานเจ้าหน้าที่

หน้าที่และอำนาจ

- (7) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ใช้หรือได้มาจากการกระทำความผิดตามพ.ร.บ. นี้หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพ.ร.บ. นี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจในการตรวจสอบและดำเนินคดี (มาตรา 67(4))
- (8) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 72)
- (9) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา 73)
- (10) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง ต้องคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความเสียหายที่เกิดจากการกระทำนั้น ตลอดจนความหนักเบาของโทษที่จะใช้กับผู้ถูกลงโทษ (มาตรา 91)
- (11) ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ชำระค่าปรับทางปกครองให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญา (มาตรา 93)

พื้นที่ที่สามารถขอจัดตั้งป่าชุมชนได้ (หมวด 4)

พื้นที่ป่าซึ่งอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย (ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า หรือเขตพื้นที่อื่นใดที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือคุณค่าอื่นอันควรแก่การอนุรักษ์หรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง) (มาตรา 4)

การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (มาตรา 8)

ป่าชุมชนแบ่งเป็น 2 บริเวณ (มาตรา 33 (5))

- บริเวณเพื่อการอนุรักษ์
- บริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์
- ✓ หรือบริเวณเพื่อการอนุรักษ์เพียงอย่างเดียว

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งป่าชุมชน (มาตรา 6)

1

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ

2

การฟื้นฟูพื้นที่ป่าในเขตป่าชุมชนโดยการปลูกป่าทดแทน

3

การเสริมสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนในการจัดการป่าชุมชน

4

การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

5

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน

การขอจัดตั้งป่าชุมชน และสถานภาพป่าชุมชน

- หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอจัดตั้งป่าชุมชน (มาตรา 32)
 - ชุมชนท้องถิ่นใดที่อยู่ในอำเภอเดียวกันกับพื้นที่ป่าซึ่งอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์ และมีความสามารถดูแลรักษาป่านั้น
 - บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีภูมิลำเนาในท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า 5 ปี
 - จำนวนตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป
- อธิบดีประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชนในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 40)

สิ่งที่ดีขึ้น

- มีการเปิดเผยคำขอจัดตั้งป่าชุมชนและรายงานผลการตรวจสอบ พื้นที่เปิดเผยและการประชาสัมพันธ์ดำเนินการเพื่อเผยแพร่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและบุคคล มีสิทธิทำหนังสือแสดงข้อคัดค้านหรือความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งป่าชุมชนได้
- สถานะของป่าชุมชน ไม่มีการกำหนดวันสิ้นสุด หากมีการกระทำผิดภายในป่าชุมชน อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนป่าชุมชน

ขั้นตอนการจัดตั้งป่าชุมชนและการกำหนดขนาด

ขั้นตอนการจัดตั้งป่าชุมชน

1. คำขอจัดตั้งป่าชุมชน

2. ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

3. สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ดำเนินการตรวจสอบ

6. อธิบดีกรมป่าไม้ ประกาศการจัดตั้งป่าชุมชนในราชกิจจานุเบกษา

5. อธิบดีกรมป่าไม้ เห็นชอบกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

4. คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด พิจารณานุมัติแผนและมีมติให้จัดตั้งป่าชุมชน

การกำหนดขนาดพื้นที่ป่าชุมชน

การกำหนดขนาดของพื้นที่และสัดส่วนการใช้ประโยชน์ภายในพื้นที่ป่าชุมชนให้คำนึงถึงสภาพภูมิประเทศ ขนาดของชุมชน และศักยภาพของชุมชนที่มีความสามารถในการจัดการป่าชุมชนด้วย (มาตรา 31)

กรอบการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชน (มาตรา 50)

การใช้ประโยชน์	บริเวณ เพื่อการ อนุรักษ์	บริเวณ เพื่อการใช้ ประโยชน์	เงื่อนไข
1. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยชุมชน / พักผ่อนหย่อนใจ	✓	✓	- ตามระเบียบ คณะกรรมการนโยบาย ป่าชุมชน
2. เก็บหาของป่า	✓	✓	- ตามระเบียบ คณะกรรมการนโยบาย ป่าชุมชน
3. การใช้ประโยชน์จากไม้เพื่อการ ดำรงชีพ การใช้สอย และกิจกรรม สาธารณะประโยชน์ ภายในชุมชน	✗	✓	- ตามระเบียบ คณะกรรมการนโยบาย ป่าชุมชน - สอดคล้องกับแผนจัดการ ป่าชุมชนที่คณะกรรมการ ป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติ
4. การใช้ประโยชน์จากไม้ที่เกิดขึ้น ตามธรรมชาติในป่าชุมชนเพื่อ บรรเทาความเดือดร้อน เสียหาย อันเนื่องมาจากประสบเหตุภัยพิบัติ สาธารณะ หรือมีเหตุจำเป็น เพื่อช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ประจำจังหวัด	✓	✓	- ตามระเบียบ คณะกรรมการนโยบาย ป่าชุมชนประจำจังหวัด
5. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร อื่น (เช่น น้ำ)	✓	✓	- ตามระเบียบ คณะกรรมการนโยบาย ป่าชุมชน
6. ส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และ สร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับ การอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	✓	✓	- แผนจัดการป่าชุมชนที่ได้รับ อนุมัติจากคณะกรรมการป่า ชุมชนประจำจังหวัด

กรอบการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชน (มาตรา 50)

บุคคลที่มีใช้สมาชิกป่าชุมชนมีสิทธิเข้าป่าชุมชน เพื่อการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พักผ่อนหย่อนใจ และเก็บหาของป่าได้เฉพาะเท่าที่กำหนดในข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนตามมาตรา 53

สิ่งที่ต้องขึ้น

- การใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชน เป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืน ไม่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด
- ชุมชนมีสิทธิในการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริหารจากป่าชุมชน
 - ✓ การเก็บหาของป่า
 - ✓ การใช้ประโยชน์จากไม้ให้ทำได้ในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ โดยต้องไม่ใช่ประโยชน์จากไม้ทรงคุณค่าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และให้ทำได้ตามความจำเป็นเพียงเฉพาะ เพื่อใช้สอยในครัวเรือนของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะภายในชุมชนนั้น
 - ✓ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอื่นในป่าชุมชนให้ทำได้ตามความจำเป็นต่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะภายในชุมชนนั้น
 - ✓ บรรดาไม้และของป่าที่ได้มาจากป่าชุมชนตามแผนจัดการป่าชุมชน ที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติ หรือตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ค่าภาคหลวง หรือค่าใช้จ่ายในการบำรุงป่า (มาตรา 54)

ข้อห้ามกระทำการในป่าชุมชน (มาตรา 63)

1

ห้ามยึดถือ ครองครอง หรือใช้เป็นที่อยู่อาศัย หรือที่ทำกิน

2

ห้ามบุคคลใดก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า ขุดหาแร่ ล่าสัตว์ป่าสงวนหรือ สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือกระทำการด้วยประการใดๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าชุมชน เว้นแต่เป็นการกระทำของ พนักงานเจ้าหน้าที่ กรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน ตามแผนการจัดการป่าชุมชน

3

ห้ามใช้ประโยชน์จากไม้ในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์

4

ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง เว้นแต่เป็นการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

การศึกษาค้นคว้า วิจัยในป่าชุมชน

ผู้ที่เข้าไปกระทำการในป่าชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ต้องได้รับ อนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำ จังหวัด โดยในการอนุญาตอาจกำหนดให้มีการแบ่งปัน ผลประโยชน์จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจนั้น ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้ (มาตรา 66)

สิ่งที่ดีขึ้น

- เป็นการกระจายอำนาจสู่ระดับพื้นที่ การบริหารจัดการ
- เป็นไปตามความต้องการและเหมาะสมในแต่ละพื้นที่จังหวัด
- จังหวัดได้ทราบและใช้ประโยชน์ข้อมูลทางวิชาการ

ไม้ทรงคุณค่า

ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
และให้หมายความรวมถึงไม้อื่นใดที่ควรค่า
แก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไปตามลักษณะ
หรือชนิดที่กำหนดในกฎกระทรวง

(มาตรา 4)

การใช้ประโยชน์จากไม้ภายในป่าชุมชน
ให้ทำได้ในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์
โดยต้อง**ไม่ใช่ประโยชน์จากไม้ทรงคุณค่า**
ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

(มาตรา 50)

บทลงโทษ

บทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำการฝ่าฝืนในป่าชุมชน (มาตรา 94)

- ❖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 63 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ❖ ถ้าเป็นการกระทำในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์หรือกระทำแก่ไม้ทรงคุณค่าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การริบทรัพย์สินที่ได้มาหรือมีไว้เป็นความผิด หรือใช้ ในการกระทำความผิด (มาตรา 95)

- ❖ บรรดาไม้หรือของป่าที่ได้มา หรือมีไว้เป็นความผิด หรือทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม

ป่าชุมชนที่จัดตั้งตามกฎหมายป่าไม้เดิม ได้รับการรับรองตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้

พื้นที่ป่าในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ ที่มีการจัดตั้งป่าชุมชนแล้วตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ รวมถึงพื้นที่ป่าที่อยู่ในพื้นที่อื่นของรัฐ โดยได้จัดตั้งก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังมีอายุโครงการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าได้รับอนุมัติจัดตั้งเป็นป่าชุมชนโดยพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 99, มาตรา 100)

- ❖ ให้สมาชิกป่าชุมชนและ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งตามแนวทางของกรมป่าไม้ เป็นสมาชิกและคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนตาม พรบ. นี้ (มาตรา 101)
- ❖ ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเสนอแผนจัดการป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดภายใน 2 ปี นับแต่ระเบียบว่าด้วยการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชนตามมาตรา 17 มีผลบังคับใช้ (มาตรา 102)

สิ่งที่ป่าชุมชนตามมาตรา 99 และ มาตรา 100 ต้องดำเนินการตามพ.ร.บ.ป่าชุมชน

การเพิกถอนป่าชุมชน

- อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือแต่บางส่วนได้มีกรณีดังต่อไปนี้ (มาตรา 78)
 - คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนขอให้เพิกถอนป่าชุมชนตามมาตรา 48
 - คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทอดทิ้งไม่จัดการฟื้นฟูป่าชุมชนนั้นต่อไป
 - คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบ หรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ อันจะเป็นเหตุให้ป่าชุมชนได้รับความเสียหาย หรือมีเหตุไม่ควรไว้วางใจให้จัดการป่าชุมชนต่อไป
 - เมื่อมีเหตุผลความจำเป็นทางด้านการกิจการเพื่อความมั่นคงของประเทศ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี
- ป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอน อาจมีการนำพื้นที่ดังกล่าว มาขอจัดตั้งป่าชุมชนใหม่อีกก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด (มาตรา 81)

เงินค่าปรับ/เงินรายได้/ทรัพย์สินส่วนกลาง

เงินค่าปรับที่ได้รับตามพระราชบัญญัตินี้ อันเกิดจากการกระทำความผิดในป่าชุมชน ให้หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการป่าชุมชนนั้นเป็นจำนวนร้อยละ 50 ของเงินค่าปรับดังกล่าว ส่วนที่เหลือให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน (มาตรา 55)

ร้อยละ 50
ของเงินค่าปรับ
นำส่งเป็นรายได้
แผ่นดิน

เงินค่าปรับ เงินที่มีผู้บริจาค เงินสนับสนุนจากรัฐบาล และเงินรายได้อื่น ๆ ให้ตกเป็นของทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน (มาตรา 56)

เก็บรักษาไว้

ใช้จ่ายในกิจกรรมการจัดการป่าชุมชน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมีอำนาจกำหนดอัตราและวางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรายได้ ค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการ เนื่องในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน

สิ่งที่ดีขึ้น

ทำให้มีรายได้ ซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนกลางโดยเก็บรักษาไว้ใช้จ่ายในกิจกรรมการจัดการป่าชุมชน (มาตรา 56)

พระราชกฤษฎีกา (1 ฉบับ)

- พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐ พ.ศ. (มาตรา 8)

กฎกระทรวง (2 ฉบับ)

- กฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์ พ.ศ. (มาตรา 4)
- กฎกระทรวงกำหนดไม้ทรงคุณค่า พ.ศ.(มาตรา 4)

ระเบียบคณะกรรมการสรรหา (1 ฉบับ)

- ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และการเสนอรายชื่อบุคคล เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 12)

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2 ฉบับ)

- เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 (มาตรา 4)
- ว่าด้วยการกำหนดรูปแบบบัตรประจำตัวกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 71)

ระเบียบกรมป่าไม้ (8 ฉบับ)

- ว่าด้วยการจัดแจ้งเป็นเครือข่ายป่าชุมชนระดับจังหวัด พ.ศ. 2562 (มาตรา 4)
- ว่าด้วยการจัดแจ้งเป็นองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. 2562 (มาตรา 4)
- ว่าด้วยการจัดทำแผนที่แสดงแนวเขตป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 35)
- ว่าด้วยการดูแลรักษาและจัดทำบัญชีทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 44)
- ว่าด้วยการจัดทำหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น เพื่อแสดงแนวเขตป่าชุมชนบริเวณเพื่อการอนุรักษ์ และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ พ.ศ. (มาตรา 49)
- ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำหนดเงินค่าปรับที่ได้รับตามพระราชบัญญัตินี้ อันเกิดจากการกระทำความผิดในป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 55)
- ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ การดำเนินการแก่ทรัพย์สินที่ตกเป็นของแผ่นดิน พ.ศ. (มาตรา 69)
- ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอน พ.ศ. (มาตรา 80)

ประกาศคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน (1 ฉบับ)

- ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดอัตราการลงโทษปรับทางปกครอง พ.ศ. (มาตรา 91)

ระเบียบประธานคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน (1 ฉบับ)

- ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการจ่ายเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่นของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และคณะอนุกรรมการ พ.ศ. (มาตรา 20)

ระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน (17 ฉบับ)

1. ว่าด้วยการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 17)
2. ว่าด้วยการปกครอง ดูแลบำรุงรักษา ใช้ประโยชน์จากไม้ และใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 18)
3. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และการแต่งตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นกรรมการในคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด พ.ศ. (มาตรา 24)
4. ว่าด้วยการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการจัดการป่าชุมชนและการจัดทำรายงานผลการจัดการป่าชุมชนในจังหวัด พ.ศ. (มาตรา 26)
5. ว่าด้วยการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 28)
6. ว่าด้วยการกำหนดขนาดของพื้นที่ป่าชุมชนและสัดส่วนการใช้ประโยชน์ภายในพื้นที่ป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 31)
7. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและขยายเขตป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 32)
8. ว่าด้วยการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชน แผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชน และความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดตั้งป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 37)

ระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน (17 ฉบับ)

9. ว่าด้วยประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 40)
10. ว่าด้วยสมาชิกป่าชุมชนและกรรมการจัดการป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 42)
11. ว่าด้วยการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 50(2))
12. ว่าด้วยการห้ามกระทำการอื่นใดอันเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน เพื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชน พ.ศ. (มาตรา 51)
13. ว่าด้วยการใช้ประโยชน์จากไม้ในป่าชุมชน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายอันเนื่องมาจากประสบเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นเพื่อช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ พ.ศ. (มาตรา 52)
14. ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการ จากบุคคลที่มีใช้สมาชิกป่าชุมชนเนื่องในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 56)
15. ว่าด้วยการเข้าไปกระทำการใด ๆ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชน พ.ศ. (มาตรา 66)
16. ว่าด้วยการขอจัดตั้งป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอน พ.ศ. (มาตรา 81)
17. ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐที่ปกครองดูแลพื้นที่ที่ยินยอมให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชนต่อไป พ.ศ. (มาตรา 100)

ขอกราบขอบพระคุณผู้มีส่วนร่วมในการผลักดัน พ.ร.บ. ป่าชุมชน พ.ศ. 2562

๑ คณะรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี, นายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, พลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ อดีต รมว.ทส.)

๒ คณะกรรมการขับเคลื่อนและเร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล (นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ประธานฯ)

๓ สถาบันเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.), สถาบันปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.), สถาบันบัญญัติแห่งชาติ (สนช. สมัยปี พ.ศ. 2550) คณะกรรมาธิการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ป่าชุมชน พ.ศ. (พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล ประธานฯ)

๔ คณะกรรมาธิการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัญญัติแห่งชาติ (พลโท ชัยยุทธ พร้อมสุข ประธานฯ)

๕ คณะอนุกรรมาธิการการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน ในคณะกรรมาธิการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัญญัติแห่งชาติ (พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล ประธานฯ)

๖ คณะอนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สปท. (นางมิ่งขวัญ วิชารังสฤษฎ์ ประธานฯ)

๗ คณะทำงานขับเคลื่อน (ร่าง) พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ... (พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์ ประธานคณะทำงาน)

๘ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) (ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ประธานฯ)

๙ คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ดร.บัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์ ประธานฯ)

๑๐ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายจตุพร บุรุษพัฒน์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) และคณะ

๑๑ กรมป่าไม้ (นายอรรถพล เจริญชันษา อธิบดีกรมป่าไม้, รองอธิบดีกรมป่าทุกท่าน) และคณะ

๑๒ อดีตผู้บริหาร ทส. และ ปม. (นายวิจารณ์ สิมาฉายา นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ นางสาวสุทธิดีลักษณ์ ระวีวรณ นายชวลิต สุรัสวดี นายประลอง ดำรงค์ไทย นายจรศักดิ์ นันทะวงษ์ นายโกลม แพรกทอง) และท่านอื่น ๆ

๑๓ คณะวนศาสตร์ (ผศ.ดร. ขวัญชัย ดวงสถาพร อนุกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทางบก สถาบันบัญญัติแห่งชาติ)

๑๔ คณะกรรมการการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ และสำนักกฎหมาย กรมป่าไม้

๑๕ เครือข่ายป่าชุมชนทั่วประเทศ

๑๖ ข้าราชการ พนักงาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้เฝ้าเฝ้า

นางนันทนา บุญยานันต์ ผู้อำนวยการสำนักจัดการป่าชุมชน และคณะทำงานฯ สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

คณะผู้จัดทำ

จัดทำโดย

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้
61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทร 0 2561 4292-3 ต่อ 5651, 5639

ที่ปรึกษา

นายอรรถพล เจริญชันษา	อธิบดีกรมป่าไม้
นายปรมินทร์ วงศ์สุววัฒน์	รองอธิบดีกรมป่าไม้
นายสมศักดิ์ สรรพโกศลกุล	รองอธิบดีกรมป่าไม้

บรรณาธิการ/เรียบเรียง
คณะทำงาน

นางนันทนา บุญยานันต์	ผู้อำนวยการสำนักจัดการป่าชุมชน
นายพิชัย เอกศิริพงษ์	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและกฎหมายป่าชุมชน
นายวรากร เกษมพันธ์กุล	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
นางสาวอมรรรัตน์ สะสีสังข์	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
นางสาวหทัยชนก ขอบผล	นิติกร
นางสาวพรศิริ นิธิเศรษฐ์	นักวิชาการป่าไม้
นายพัฒนดล แสงคุ้มวงศ์	นักวิชาการเผยแพร่

ปีที่ปรับปรุง

2563

กรมป่าไม้

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

0-2561-4292-3 ต่อ 5651, 5639

ดาวนโหลด

พ.ร.บ. ป่าชุมชน พ.ศ. 2562